

Érzelmileg

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 13. szám, 2019. március 29.

Ópium? Orvosság? a címe Szilasi György írásának (ÉS, 2019/4., jan. 25.), melyben kifogásolja, hogy Salamon János *Pragmatica Religio* című cikkében (ÉS, 2018/48., nov. 30.) az észszerűség próbájához fordul, miáltal szerinte „megbicsaklik a szerző gondolatmenete”. Ezután a materializmus kemény kritikájába fog, és jobb híján igyekszik észszerű kijelentéseket tenni, ami végül is önellentmondás.

A címadó kérdésre tapasztalati válasz van, a vallás egyszerre mindkettő. Ami a hit és a tudomány vitáját illeti, már eldőlt, amikor a templomokra felszerelték a villámhárítókát.

El is intézhetnénk az egészet ennyivel, ha a szerző nem hivatkozna a tudományokra. Még hozzá félrevezető állításokkal és a lélekvándorlásra kihegyezve.

A természettudományok nem vizsgálják a „materializmus” igazságát, ezért nem is állapítanak meg vele kapcsolatban semmit. A természettudományokkal foglalkozók munkájuk során – még az idealista vagy szűkebben tekintve a vallásos tudósok is – végső soron a materializmus alapelveit alkalmazzák. Ugyanakkor eredményeiket nem tekintik a végső igazságnak, csupán az igazság megközelítésének.

A matematikára való hivatkozás még ennél is kevésbé megalapozott. A matematika semmit nem mond a valóságról, csupán kiindul az axiómáinak következményeit vizsgálja. A matematika egy eszköztárral szolgál, amiből ki kell választanunk, hogy az általunk vizsgált dolgot melyik írja le. Nem a matematika igazolja, hogy a Föld kering a Nap körül. Nem azért igaz a heliocentrikus világmép, mert így egyszerűbb egyenletekkel írhatjuk le a bolygók mozgását, mintha a geocentrikus világmépet használnánk.

Nem tudjuk, Maxwell egyenletei mennyire voltak közismertek Marx idejében. Ma sem igazán azok, egy utcai próba valószínűleg gyászos eredményt adna. Ami az egyenletekről tudható, az annyi, hogy az elektromosság és a mágnesesség törvényeit egységbe foglalják, de arról nem szólnak, hogy az anyagon (nem a „matérián”) kívül lenne valami más. Így nem csoda, ha Engelst nem zavarták.

A tudomány haladása mind többet ismer fel az anyagi világ egységének részleteiből. Ha éppen hiányzik is egy mindent átfogó elméleti leírás, az még nem cáfolja magát az anyagi egységet, és főleg nem bizonyíték arra, hogy rajta kívül „valami” van.

Ami a lélekvándorlást illeti, összevetve a materializmussal, a szerző nagyon téves következtetésre jut. Ha a lélekvándorlás igazolható lesz, az maga lesz a materializmus igazolása. Ezt talán a benne hívők sejtik is, nem véletlenül hivatkoznak emberi logikával felfoghatatlan tapasztalataikra. Ezt annál is inkább teszik, mert nagyon jól tudják, hogy a lélek egyes anyagokkal befolyásolható. Ez megtapasztalható tény, az ellenkezője pedig fel sem merül.

Krisztus második eljöveteleével kapcsolatban sincsen jó hírem. Ha megtörténne is, nem igazolna semmit. Még azt sem, hogy egyszer már járt a Földön. Csak utalok arra, hogy Petőfi miközben Barguzinban mint nő tengette életét, Magyarországon több is volt belőle. Ezt csak azért említettem, mert éppen ilyen ok miatt kellene ezekkel a kérdésekkel komolyabban foglalkozni, ha egyáltalán kérdések.

A továbbiakra nem kívánok kitérni, mert a szerzőt végképp az érzelmek vezérlik, utalásai nem adnak semmit az előzőkhöz, inkább elvesznek belőle.

Annyit még hozzátennék, hogy valóságtól elrugaszkodott állítások is bizonyíthatók, ha csak a látszólag alátámasztó érveket vesszük figyelembe, és mellőzzük az ellene szólókat. Ma ötszáz körül van azoknak a

személyeknek a száma, akik saját szemükkel győződhetek meg arról, hogy a Föld gömb alakú. Néhányan ezt a Hold távolságából is láthatták. Mi, a többi hétmilliárd, ha nem is mindent, ezt elhisszük nekik.